

Konzervatorsko – restauratorski zahvat na uljenoj slici na platnu 'Sveta Katarina' iz zbirke Franjevačkog samostana sv. Lovre u Šibeniku

LANA KEKEZ, konzervator-restaurator, Art Lab obrt za konz.-rest., lanakekez@yahoo.com
KRISTINA KRIVEC, konzervator-restaurator, Instauro obrt za konz.-rest., krkrivec@gmail.com

Osnovni podatci o objektu

Naziv: Sveta Katarina
Vrijeme nastanka: 18. st.
Autor/škola/krug: nepoznato
Dimenzije: v. 75 cm x š. 58 cm
Tehnika i materijal: ulje na platnu
Vlasnik/smještaj: Franjevački samostan sv. Lovre, Šibenik

Franjevački samostan sv. Lovre u Šibeniku čuva vrijednu zbirku štafelajnih slika među kojima se svojim kulturno-povijesnim značajem posebno ističu portreti cara Napoleona I. i generalnog providura L. Foscola. Projekt konzervacije-restauracije zbirke započeo 2012. godine financira Ministarstvo kulture i medija, uz nadzor više stručne savjetnice Diane Bolanče iz Konzervatorskog odjela u Šibeniku. Zahvat na slici 'Sveta Katarina' vodile su konzervatorice-restauratorice Lana Kekez, Kristina Krivec i Julija Baćak (koje su i autorice fotografija), a u zahvatu je sudjelovala Dorotea Krstić, suradnica konzervatora-restauratora.

Zatečeno stanje

Slika je zatečena fiksirana čavlima između podokvira i naknadno dodanih dekorativnih polikromiranih letvi na licu. Izravan kontakt s drvom i brojnost čavala uzrokovali su brojna oštećenja platna i slikanog sloja u rubnim zonama (sl. 2), kao i značajnu degradaciju platna koja je onemogućavala buduće primjereno napinjanje slike. Na lanenom platnu, tkanom ukrštenim prepletom, nisu uočeni tragovi ranijih intervencija. Platno spada u relativno gusto i grubo tkana platna, izražene teksture, a kroz otvore u tkanju je smeđe obojena preparacija prodrla na poleđinu (sl. 1). Zatečena su i mehanička oštećenja platna nastala djelovanjem na lice slike (sl. 4). Nanos preparacije je relativno tanak i jednolik, a prekriva ga tanak sloj uljene boje. Dobra veza preparacije s platnom na cijeloj površini rezultirala je gustom mrežom tankih starosnih krakelira koja prati raster tkanja platna (sl. 4). Gubitci, oštećenja i nestabilnosti slikanog sloja na cijeloj površini uglavnom prate oštećenja platna. Iznimka su gubitci slikanog sloja u rubnim zonama koje su bile prekrivene dekorativnim letvama. Tanak sloj potamnjelog i požutjelog laka prekriven je površinskom nečistoćom (sl. 5). Pod UV svjetlom pokazuje fluorescenciju karakterističnu za recentne terpeneske smole (sl. 3). Prisutnost laka ispod dekorativnih letvi ide u prilog tvrdnji o njihovoj neizvornosti. Na površini slikanog sloja nisu zatečeni preslici. U rubnim zonama vidljivi su tragovi žute uljene boje (sl. 2) koja je na dekorativne letve nanošena nakon njihovog fiksiranja na lice slike.

Konzervatorsko-restauratorski zahvat

Temeljem analize zatečenog stanja, kao glavni problemi izdvojeni su: (1) požutjeli i potamnjeli lak koji je znatno umanjio čitljivost prikaza, (2) nečistoće na poleđini, oštećenja i deformacije platna, (3) opća oslabljenost i nestabilnost platna (sl. 5). Konzervatorsko-restauratorski zahvat trebao je osigurati stabilnost umjetnine i spriječiti daljnje oštećivanje te ukloniti tragove starenja u onoj mjeri u kojoj je to bilo moguće. Nečistoće, lak i tragovi uljene boje uklonjeni su s površine slikanog sloja emulzijom na bazi *Pemulen™ TR-2* gela pri pH 8, uz dodatak benzil-alkohola i otopine limunske kiseline (sl. 9). Poleđina platna očišćena je *Akapad* spužvama (sl. 10). Veća oštećenja platna rekonstruirana su umetcima lanenog platna lijepljenima *Lascaux® Polyamid Textil Schweisspulwerom*. Manja oštećenja platna rekonstruirana su mljevenim lanenim platnom lijepljenim uz pomoć *Beve® 371* (sl. 11). Kako bi se omogućilo napinjanje slike na podokvir, uzevši u obzir stupanj degradacije izvornog platna, bilo je nužno njeno podstavljanje novim platnom. Odabrana je tradicionalna metoda podstavljanja Firentinskom pustom (sl. 12). Nakon napinjanja slike na novi podokvir (sl. 6) izvedena je rekonstrukcija oštećenja toniranim tutkalno-krednom preparacijom (sl. 7). Rekonstruirane površine preparacije podslikane su *Maimeri®* gvaš bojama. Kao izolacijski lak kistom je nanosena otopina damara u mješavini otapala *Shellsol® T i Shellsol® A*, uz dodatak *Tinuvina® 292*. Retuš *Maimeri® Restauro* lak bojama prethodio je nanošenju kompresorom (sl. 13) otopine *Paraloida® B72* u toluenu i diaceton alkoholu (sl. 8).

